

EHDOTUS: TOIMEKSIANTO HVK:LLE

Tämä toimeksianto on ainoa perusta ja kehys HVK:n työskentelylle. HVK kutsutaan koolle Eurooppa-neuvoston päätelmien 10 kohdan mukaisesti.

I YLEISIÄ HUOMAUTUKSIA

1. HVK:ta pyydetään laatimaan sopimus (jäljempänä '*uusi sopimus*'), jolla muutetaan olemassa olevia perussopimuksia laajentuneen unionin tehokkuuden ja demokraattisen legitiimiyden vahvistamiseksi ja sen ulkoisen toiminnan yhtenäisyyden lisäämiseksi. Perustuslain käsitteestä, johon kuului olemassa olevien sopimusten kumoaminen ja niiden korvaaminen yhdellä tekstillä, "perustuslailla", luovutaan. *Uudella sopimuksella* sisällytetään olemassa oleviin perussopimuksiin, jotka pysyvät voimassa, vuoden 2004 HVK:n hyväksymät uudistukset jäljempänä yksityiskohtaisesti esitetyllä tavalla.
2. *Uusi sopimus* sisältää kaksi sisältövirhettä, joilla muutetaan *Euroopan unionista tehtyä sopimusta (SEU)* ja *Euroopan yhteisön perustamissopimusta (EY-sopimus)*. SEU säilyttää nykyisen nimensä ja EY-sopimuksen nimeksi tulee *Sopimus Euroopan unionin toiminnasta*. Unionilla tulee olemaan yksi oikeushenkilöys. Sana 'yhteisö' korvataan kaikkialla sanalla 'unioni'; tulee maininta, että nuo kaksi sopimusta muodostavat sopimukset, joihin unioni perustuu, ja että unioni korvaa yhteisön ja on sen seuraaja. Muut virkkeet sisältävät tavanomaiset määräykset ratifioinnista ja voimaantulosta sekä siirtymäjärjestelyistä. Vuoden 2004 HVK:ssa sovitut tekniset muutokset *Euratom*-sopimukseen ja olemassa oleviin *pöytäkirjoihin* tehdään *uuteen sopimukseen* liitettävillä pöytäkirjoilla.

3. *SEU* ja *sopimus unionin toiminnasta* eivät ole luonteeltaan perustuslaillisia. Tämä muutos näkyy kaikkialla sopimusten terminologiassa: sanaa 'perustuslaki' ei käytetä, unionin ulkoasiainministeriä kutsutaan unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeaksi edustajaksi, nimitykset 'laki' ja 'puitelaki' hylätään, nykyiset 'asetukset', 'direktiivit' ja 'päätökset' säilytetään. Muutetuissa sopimuksissa ei ole myöskään artiklaa, jossa mainitaan EU:n symbolit, kuten lippu, hymni ja tunnuslause. Unionin oikeuden ensisijaisuuden osalta HVK hyväksyy julistuksen, jossa muistutetaan EU:n tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä¹.

4. Mitä tulee olemassa oleviin sopimuksiin tehtävien muutosten sisältöön, vuoden 2004 HVK:ssa sovitut uudistukset sisällytetään *SEU*:hun ja *sopimukseen unionin toiminnasta* tässä toimeksiannossa eritellyllä tavalla. Näihin uudistuksiin tehdyt muutokset, jotka perustuvat viimeisen puolen vuoden aikana jäsenvaltioiden kanssa käytyihin neuvotteluihin, esitetään jäljempänä selkeästi. Ne koskevat erityisesti EU:n ja jäsenvaltioiden toimivaltaa ja sen jakoa, yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan erityisluonnetta, kansallisten parlamenttien vahvistettua asemaa, perusoikeuskirjan kohtelua ja poliisiyhteistyön ja rikosasioissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön alalla hyväksyttävää mekanismia, jonka avulla jäsenvaltiot voivat edetä määrätyn säädöksen käsittelyssä, vaikka kaikki eivät siihen osallistuisikaan.

II MUUTOKSET EU-SOPIMUKSEEN

5. *Uuden sopimuksen* ensimmäinen lauseke sisältää nykyiseen *SEU*:hun tehtävät muutokset.

Jollei tässä toimeksiannossa muuta mainita, nykyisen sopimuksen teksti pysyy muuttumattomana.

6. Vuoden 2004 HVK:ssa sovitun johdanto-osan ensimmäisen kappaleen tekstistä tulee johdanto-osan toinen kappale.

7. *SEU* jaetaan kuuteen osastoon: *Yhteiset määräykset (I)*, *Määräykset demokratian periaatteista (II)*, *Määräykset toimielimistä (III)*, *Määräykset tiiviimmästä yhteistyöstä (IV)*, *Yleiset määräykset unionin ulkoisesta toiminnasta ja erityismääräykset yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta (V)* ja *Loppumääräykset (VI)*. I, IV (nykyinen VII), V ja VI (nykyinen VIII) osasto noudattavat nykyisen *SEU*:n rakennetta siihen vuoden 2004 HVK:ssa tehtyine muutoksineen². Muut osastot (II ja III) ovat uusia ja sisältävät vuoden HVK:ssa sovittuja uudistuksia.

Yhteiset määräykset (I)

8. Nykyisen *SEU*:n I osasto, jonka artikkelit käsittelevät muun muassa unionin arvoja ja tavoitteita, unionin ja jäsenvaltioiden välisiä suhteita ja jäsenvaltioiden oikeuksien pidättämistä, muutetaan vuoden 2004 HVK:ssa sovittujen uudistusten mukaiseksi (ks. liite 1, I osasto).

¹ *SEU*:hun ei sisällytetä artiklaa unionin oikeuden ensisijaisuudesta, mutta HVK hyväksyy seuraavan julistuksen: "*Konferenssi muistuttaa, että EU:n tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perussopimukset ja unionin niiden nojalla antama lainsäädäntö ovat ensisijaisia jäsenvaltioiden oikeuteen nähden mainitussa oikeuskäytännössä asetettujen edellytysten mukaisesti.*" Lisäksi neuvoston oikeudellisen yksikön lausunto (asiak. 580/07) liitetään konferenssin päätöksiin.

² VI osaston sisältö (poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa) siirretään unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (toimintasopimus) vapautta, turvallisuutta ja oikeutta käsittelevään osastoon, ks. jäljempänä "Muutokset EY-sopimukseen".

9. Perusoikeuksia koskevaan artiklaan sisällytetään ristiviittaus³ *perusoikeuskirjaan* kuten vuoden 2004 HVK:ssa sovittiin. Viittauksella perusoikeuskirjasta tehdään oikeudellisesti sitova ja todetaan sen soveltamisala.

10. Toimivaltaa koskevia peruseriaatteita käsittelevässä artiklassa määrätään, että unioni toimii ainoastaan jäsenvaltioiden sille perussopimuksissa antaman toimivallan rajoissa.

Määräykset demokratian periaatteista (II)

11. Tämä uusi II osasto sisältää vuoden 2004 HVK:ssa sovitut määräykset demokraattisesta yhdenvertaisuudesta, edustuksellisesta demokratiasta, osallistuvasta demokratiasta ja kansalaisaloitteesta. Kansallisten parlamenttien asemaa vahvistetaan entisestään verrattuna vuoden 2004 HVK:ssa sovittuihin määräyksiin (ks. liite 1, II osasto):

- Kansallisille parlamenteille annettua aikaa tarkastella lainsäädäntöehdotuksia ja antaa perusteltu lausunto toissijaisuudesta pidennetään 6:sta 8:aan viikkoon (*kansallisia parlamentteja ja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita koskevia pöytäkirjoja* muutetaan vastaavasti).
- Toissijaisuusperiaatteen valvontamekanismia vahvistetaan niin, että jos kansalliset parlamentit vastustavat säädösehdotusta ääntensä yksinkertaisella enemmistöllä, komissio tarkastelee säädösehdotusta uudelleen, jolloin se voi päättää pitää sen ennallaan, muuttaa sitä tai vetää sen pois. Jos komissio päättää pitää sen ennallaan, sen on esitettävä perustellussa lausunnossa, miksi se katsoo säädösehdotuksen olevan toissijaisuusperiaatteen mukainen. Tämä perusteltu lausunto, samoin kuin kansallisten parlamenttien perustellut lausunnot, on toimitettava EU:n lainsäätäjälle, joka ottaa ne huomioon lainsäädäntömenettelyn aikana. Tämä laukaisee erityisen menettelyn:
 - Ennen tavanomaisen lainsäätämisen järjestyksen mukaisen ensimmäisen käsittelyn päättämistä lainsäätäjä (neuvosto ja parlamentti) tarkastelee sitä, onko lainsäädäntöehdotus toissijaisuusperiaatteen mukainen ottaen erityisesti huomioon kansallisten parlamenttien enemmistön ilmaisemat, niiden yhteiset perusteet sekä komission perustellun lausunnon.
 - Jos lainsäätäjä katsoo neuvoston jäsenten 55 prosentin enemmistöllä tai Euroopan parlamentissa annettujen äänten enemmistöllä, että ehdotus ei ole toissijaisuusperiaatteen mukainen, lainsäädäntöehdotuksen käsittely päättyy siihen. (*Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita koskevaa pöytäkirjaa* muutetaan vastaavasti).

Uusi yleisluonteinen artikla käsittelee kansallisten parlamenttien asemaa.

³ Sen vuoksi perusoikeuskirjan tekstiä ei sisällytetä perussopimuksiin.

Määräykset toimielimistä (III)

12. Vuoden 2004 HVK:ssa sovitut toimielinmuutokset sisällytetään osittain *SEU*:hun, osittain *sopimukseen unionin toiminnasta*. Uudessa III osastossa annetaan toimielinjärjestelmästä yleiskuva ja esitetään seuraavat toimielinmuutokset nykyiseen järjestelmään verrattuna: artikkelit unionin toimielimistä, Euroopan parlamentista (uusi kokoonpano), Eurooppa-neuvostosta (muuttaminen toimielimeksi⁴ ja puheenjohtajan toimen perustaminen), neuvostosta (kaksoisenemmistöpäätökset ja muutokset neuvoston kuuden kuukauden puheenjohtajuusjärjestelmään ja mahdollisuus tehdä siihen muutoksia), Euroopan komissiosta (uusi kokoonpano ja puheenjohtajan aseman vahvistaminen), unionin ulkoasiainministeristä (uuden toimen perustaminen niin, että nimeksi tulee unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja) ja Euroopan unionin tuomioistuimesta.⁵

13. Kaksoisenemmistöön perustuva äänestysjärjestelmä, jonka vuoden 2004 HVK hyväksyi, tulee voimaan 1. marraskuuta 2014, johon asti sovelletaan nykyistä määräenemmistöjärjestelmää (EY:n perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohta). Sen jälkeen 31. maaliskuuta 2017 saakka kestävä siirtymäkauden aikana määräenemmistöpäätöstä tehtäessä neuvoston jäsen voi pyytää, että päätös tehdään voimassa olevan EY:n perustamissopimuksen 205 artiklan 2 kohdassa määritellyn määräenemmistön mukaisesti.

Lisäksi 31. maaliskuuta 2017 saakka, jos vähintään 75:tä prosenttia väestöstä edustavat neuvoston jäsenet tai vähintään 75 prosenttia [I-25] artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun määrävähemmistöön vaadittavista jäsenvaltioista ilmoittaa neuvostolle vastustavansa säädöksen antamista määräenemmistöllä, sovelletaan vuoden 2004 HVK:n päätösasiakirjaan liitetystä julistuksesta N:o 5 olevaan päätösehdotukseen sisältyvää mekanismia. Samaa mekanismia sovelletaan 1. päivästä huhtikuuta 2017 niin, että prosenttiluvut ovat vähintään 55 prosenttia väestöstä tai vähintään 55 prosenttia I-25 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun määrävähemmistöön vaadittavista jäsenvaltioista.

Määräykset tiiviimmästä yhteistyöstä (IV)

14. Osastoa IV (nykyisen *SEU*:n VII osasto) muutetaan siten kuin vuoden 2004 HVK:ssa sovittiin. Tiiviimmän yhteistyön aloittamiseen tarvitaan vähintään yhdeksän jäsenvaltiota.

⁴ Äänestysmenettelyt mukaan lukien.

⁵ Eräiden määräysten sulauttaminen aiheuttaa joitakin toimituksellisia muutoksia.

Yleiset määräykset unionin ulkoisesta toiminnasta ja erityismääräykset yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta (V)

15. Nykyisen *SEU*:n V osastoon sisällytetään uusi ensimmäinen luku, joka koskee yleisiä määräyksiä. Luku käsittelee unionin ulkoista toimintaa ja siinä on kaksi artiklaa, kuten vuoden 2004 HVK:ssa sovittiin. Ne koskevat unionin ulkoisen toiminnan periaatteita ja tavoitteita sekä Eurooppa-neuvoston asemaa tämän toiminnan strategisten etujen ja tavoitteiden määrittäjänä. Toinen luku sisältää nykyisen *SEU*:n V osaston määräykset⁶ muutettuina vuoden 2004 HVK:ssa sovitulla tavalla (mukaan lukien Euroopan ulkosuhdehallinto ja pysyvä rakenteellinen yhteistyö puolustuksen alalla). Tähän lukuun lisätään uusi ensimmäinen artikla, jossa todetaan, että unionin toimintaa kansainvälisissä yhteyksissä ohjaavat ne periaatteet, se ajaa niitä tavoitteita ja sitä harjoitetaan niiden unionin ulkoista toimintaa koskevien määräysten mukaisesti, jotka esitetään 1 luvussa. Tässä luvussa todetaan selvästi, että YUTP:hen sovelletaan määrättyjä menettelyjä ja sääntöjä. Mukaan otetaan myös erityinen oikeusperusta henkilötietojen suojaamiseksi YUTP:n alalla.

Loppumääräykset (VI)

16. Osastoa VI (nykyisen *SEU*:n entinen VIII osasto) muutetaan siten kuin vuoden 2004 HVK:ssa sovittiin. Siihen sisällytetään erityisesti artikla unionin oikeushenkilöistä⁸, artikla unionista eroamisesta ja 48 artiklaa muutetaan siten, että siihen kootaan perussopimusten tarkistusmenettelyt (tavanomainen ja kaksi yksinkertaistettua). Tämän artiklan kohdassa, joka käsittelee tavanomaista tarkistusmenettelyä, selvennetään, että perussopimuksia voidaan tarkistaa unionille annetun toimivallan lisäämiseksi tai vähentämiseksi. 49 artiklassa, joka käsittelee unioniin liittymistä koskevia vaatimuksia ja menettelyä, viittaus periaatteisiin korvataan viittauksella unionin arvoihin ja lisätään sitoumus, jonka mukaan näitä arvoja on sitouduttava edistämään, velvoite ilmoittaa jäsenyyshakemuksesta Euroopan parlamentille ja kansallisille parlamenteille sekä viittaus siihen, että Eurooppa-neuvoston sopimat unioniin liittymistä koskevat vaatimukset on otettava huomioon (ks. liite 1, VI osasto). Myös tavanomaista loppumääräystä mukautetaan (alueellinen soveltamisala, voimassaoloaika, ratifiointi sekä todistusvoimaiset tekstit ja käännökset).⁹

III MUUTOKSET EY-SOPIMUKSEEN

17. *Uuden sopimuksen* toinen lauseke sisältää muutokset nykyiseen *EY-sopimukseen*, josta tulee *sopimus Euroopan unionin toiminnasta*.

⁶ HVK hyväksyy seuraavan julistuksen: "Konferenssi korostaa, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat määräykset, mukaan lukien unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan toimen ja ulkosuhdehallinnon perustaminen, eivät vaikuta jäsenvaltioiden nykyiseen vastuuseen muotoilla ja harjoittaa omaa ulkopolitiikkaansa eikä niiden kansalliseen edustukseen kolmansissa maissa ja kansainvälisissä järjestöissä. Konferenssi palauttaa myös mieleen, että yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa koskevat määräykset eivät vaikuta jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen.

Se painottaa, että EU:ta ja sen jäsenvaltioita sitovat edelleen Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan määräykset sekä erityisesti turvallisuusneuvoston ja sen jäsenvaltioiden ensisijainen vastuu kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisestä."

⁷ Henkilötietojen suoja jäsenvaltioissa niiden toimiessa YUTP:n ja ETPP:n alalla ja tällaisten tietojen liikkuvuus.

⁸ HVK hyväksyy seuraavan julistuksen: "Konferenssi vahvistaa, että Euroopan unionin oikeushenkilöisyys ei millään tavoin anna unionille oikeutta antaa lainsäädäntöä eikä toimia jäsenvaltioiden perussopimuksissa sille antaman toimivallan ulkopuolella."

⁹ *SEU*:n 41, 42, 46 ja 50 artikla poistetaan ja 47 artikla siirretään, kuten vuoden 2004 HVK:ssa sovittiin, YUTP-lukuun.

18. Vuoden 2004 HVK:ssa sovitut uudistukset sisällytetään sopimukseen tavanomaiseen tapaan tehtävinä muutoksina. Ne koskevat toimivallan jaottelua ja aloja, määränemistöpäätöksenteon ja yhteispäätösmenettelyn soveltamisalaa, lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävien säädösten ja muiden säädösten eroa, muun muassa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevia määräyksiä, yhteisvastuulauseketta, parannuksia euron hallinnoinnissa, horisontaalisia määräyksiä kuten sosiaalilauseketta, erityisiä määräyksiä kuten julkisia palveluja, avaruutta, energiaa, pelastuspalvelua, humanitaarista apua, kansanterveyttä, urheilua, matkailua, syrjäisimpiä alueita, hallinnollista yhteistyötä ja varainhoitoa koskevia määräyksiä (omat varat, monivuotinen rahoituskehys, uusi talousarviomenettely).
19. Vuoden 2004 HVK:ssa sovittuun tekstiin verrattuna tehdään seuraavat muutokset (ks. liite 2):
- Uudessa 1 artiklassa todetaan unionin toimintaa koskevan sopimuksen tarkoitus ja sen suhde EU-sopimukseen. Siinä todetaan, että kummallakin sopimuksella on sama oikeudellinen arvo.
 - EY-sopimuksen* alkuun sijoitetussa toimivallan jaottelua koskevassa artiklassa todetaan selkeästi, että jäsenvaltiot käyttävät jälleen toimivaltaansa siltä osin kuin unioni on päättänyt lakata käyttämästä toimivaltaansa.¹⁰
 - Tuki-, yhteensovittamis- tai täydennystoimia käsittelevän artiklan johdantovirkettä muutetaan sen korostamiseksi, että unioni toteuttaa toimia, joilla tuetaan, sovitetaan yhteen tai täydennetään jäsenvaltioiden toimia.
 - 18 artiklan 3 kohdassa, jota muutettiin vuoden 2004 HVK:ssa, lause passeja, henkilötodistuksia, oleskelulupia ja muita niihin rinnastettavia asiakirjoja koskevien toimenpiteiden säätämistä siirretään asiaa koskevaan, vastaavaan oikeusperustaan, joka sijoitetaan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevan osaston rajavalvontaa koskevaan artiklaan.
 - 20 artiklan (diplomaatti- ja konsuliviranomaisten antama suojele), jota muutettiin vuoden 2004 HVK:ssa, oikeusperustaa muutetaan niin, että tällä alalla voidaan säätää yhteensovittamis- ja yhteistyötoimenpiteitä koskevia direktiivejä.
 - 286 artiklaan (henkilötietojen suoja), jota muutettiin vuoden 2004 HVK:ssa, lisätään alakohta, jossa todetaan, että tämän artiklan perusteella annetut säännöt eivät vaikuta sääntöihin, joita annetaan tätä aihetta koskevan erityisen oikeusperustan nojalla, joka sisällytetään YUTP-osastoon (HVK antaa myös julistuksen henkilötietojen suojasta poliisiyhteistyön ja rikosasioissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön alalla sekä tekee tarvittaessa tietyt tähän liittyvät lisäykset yksittäisten jäsenvaltioiden asemaa koskeviin pöytäkirjoihin selventäen niiden soveltamista).

¹⁰ a) HVK hyväksyy myös toimivallan jakoa koskevan julistuksen: *"Konferenssi korostaa, että Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa määrätyn unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen toimivallanjaon mukaisesti toimivalta, jota sopimuksissa ei ole annettu unionille, kuuluu jäsenvaltioille. Kun sopimuksissa annetaan unionille jäsenvaltioiden kanssa jaettu toimivalta tietyllä alalla, jäsenvaltiot käyttävät toimivaltaansa siltä osin kuin unioni ei käytä omaansa tai on päättänyt lakata käyttämästä sitä. Viimeksi mainittu tilanne syntyy, kun EU:n toimielimet päättävät kumota lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytyt säädökset, erityisesti parantaakseen toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen jatkuvaa noudattamista. Neuvosto voi pyytää yhden tai useamman jäsenen (jäsenvaltion edustajan) aloitteesta ja 208 artiklan mukaisesti komissiota esittämään ehdotuksen lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytyt säädökset kumoamiseksi.*

Samoin hallitustenvälisessä konferenssissa kokoontuvat jäsenvaltioiden hallitusten edustajat voivat Euroopan unionista tehdyn sopimuksen [IV-443] artiklassa määrätyn tavanomaisen tarkistusmenettelyn mukaisesti päättää muuttaa sopimuksia, joihin unioni perustuu, ja joko lisätä tai vähentää mainituissa sopimuksissa unionille annettua toimivaltaa."

b) Perussopimukseen liitetään seuraava pöytäkirja:
"Jaettua toimivaltaa koskevan [I-12] artiklan 2 kohdan osalta, kun unioni on toiminut tietyllä alalla, tuon toimivallan käyttämisen soveltamisala kattaa vain nuo kyseisessä unionin säädöksessä tarkoitettut asiat eikä näin ollen kata alaa kokonaisuudessaan."

- g) 42 artiklaan (vakuutuskausien yhteenlaskeminen ja sosiaalietuuksien siirtäminen) lisätään, että menettely pysäytetään jarrutusjärjestelmällä, ellei Eurooppa-neuvosto ryhdy toimiin neljän kuukauden kuluessa (ks. liite 2, 1 kohta).¹¹
- h) 60 artikla (varojen jäädyttäminen terrorismin torjumiseksi), jota muutettiin vuoden 2004 HVK:ssa, siirretään vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevassa osastossa olevan yleisiä määräyksiä koskevan luvun loppupuolelle.
- i) Yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen osalta (ks. 16 artikla, jota muutettiin vuoden 2004 HVK:ssa) perussopimukseen liitetään pöytäkirja.¹²
- j) Lukuun, joka käsittelee vapautta, turvallisuutta ja oikeutta koskevia yleisiä määräyksiä, lisätään määräys, joka koskee jäsenvaltioiden yhteistyötä ja koordinoitua kansallisen turvallisuuden alalla (ks. liite 2, kohta 2 a).
- k) Oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeuden alalla koskevaa lukua ja tällaista yhteistyötä koskevan artiklan 3 kohtaa, sellaisena kuin siitä sovittiin vuoden 2004 HVK:ssa, muutetaan niin, että kansallisille parlamenteille annetaan rooli "yhdyskätävälausekkeessa" perheoikeuden alalla (ks. liite 2, kohta 2 b).
- l) Oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa ja poliisiyhteistyötä koskeviin lukuihin, joita muutettiin vuoden 2004 HVK:ssa, artikloihin, jotka koskevat tuomioiden vastavuoroista tunnustamista, rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevia vähimmäissääntöjä, Euroopan syyttäjänvirastoa, poliisiyhteistyötä, lisätään uusi mekanismi, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat edetä tämän alan toimenpiteiden toteuttamisessa, vaikka kaikki eivät siihen osallistuisikaan (ks. liite 2, 2 kohdan c ja d alakohta). Lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemaa koskevan pöytäkirjan (1997) soveltamisalaa laajennetaan niin, että siihen sisällytetään oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa ja poliisiyhteistyötä koskevat luvut Yhdistyneen kuningaskunnan osalta ja samoin edellytyksin. Se voi käsitellä myös pöytäkirjan soveltamisalaa Schengenin säännöstön kehittämistoimenpiteiden ja olemassa olevien toimenpiteiden muutosten osalta. Laajentamisessa otetaan huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan asema kyseisillä aloilla unionin tähän asti voimassa olleen säännöstön mukaan. Irlanti määrittelee aikanaan asemansa soveltamisalan laajentamisen suhteen.
- m) 100 artiklaan (toimenpiteet, jos ilmenee suuria vaikeuksia tiettyjen tuotteiden saatavuudessa) lisätään viittaus jäsenvaltioiden väliseen yhteisvastuuhenkkeen ja tiettyjen tuotteiden saatavuusvaikeuksien osalta energian erityistapaukseen (ks. liite 2, 3 kohta).

¹¹ HVK hyväksyy myös julistuksen tämän artiklan osalta: "Konferenssi muistuttaa, että siinä tapauksessa Eurooppa-neuvosto tekee ratkaisunsa yhteisymmärryksessä [I-21(4)] artiklan mukaisesti."

¹² Perussopimukseen liitetään seuraava pöytäkirja:

"Pöytäkirja yleistä etua koskevista palveluista

Korkeat sopimuspuolet, jotka

Haluavat korostaa yleistä etua koskevien palveluiden merkitystä

Ovat sopineet seuraavista tulkintaa koskevista määräyksistä, jotka liitetään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja sopimukseen unionin toiminnasta:

1 artikla

EY:n perustamissopimuksen 16 artiklan mukaiset yleistä taloudellista etua koskeviin palveluihin liittyvät unionin yhteiset arvot sisältävät erityisesti:

- kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten keskeisen aseman ja laajan harkintavallan niiden tarjotessa,

tilatessa ja järjestäessä yleistä taloudellista etua koskevia palveluja mahdollisimman hyvin käyttäjien tarpeita vastaavasti;

- yleistä taloudellista etua koskevien eri palvelujen erilaisuuden ja erot käyttäjien tarpeissa ja mieltymyksissä, jotka voivat johtua erilaisista maantieteellisistä, yhteiskunnallisista tai kulttuurisista tilanteista;

- laadun, turvallisuuden ja kohtuuhintaisuuden korkean tason, yhtäläisen kohtelun sekä yleisen saatavuuden ja käyttäjien oikeuksien edistämisen;

2 artikla

Perussopimusten määräykset eivät millään tavoin rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa tarjota, tilata ja järjestää yleistä etua koskevia, muita kuin taloudellisia palveluja."

- n) 152 artiklan (kansanterveys), jota muutettiin vuoden 2004 HVK:ssa, d kohta – toimenpiteet, jotka koskevat rajatylittävien vakavien terveysuhkien valvontaa, niistä hälyttämistä ja niiden torjumista – siirretään kannustustoimenpiteiden hyväksymistä koskevaan kohtaan (HVK antaa lisäksi julistuksen lääkkeiden ja lääkinnällisten laitteiden laatu- ja turvallisuusvaatimuksia koskevien toimenpiteiden sisämarkkinanäkökohtadasta).
- o) Euroopan avaruuspolitiikkaa koskevassa artiklassa, joka hyväksyttiin vuoden 2004 HVK:ssa, täsmennetään, että hyväksytyt toimenpiteet eivät saa johtaa jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamiseen.
- p) 174 artiklassa (ympäristö), jota muutettiin vuoden 2004 HVK:ssa, mainitaan erityinen tarve torjua ilmastonmuutosta kansainvälisin toimenpitein (ks. liite 2, 4 kohta).
- q) Energiaa koskevaan artiklaan, joka hyväksyttiin vuoden 2004 HVK:ssa, lisätään viittaus jäsenvaltioiden väliseen yhteisvastuuhengen (ks. liite 2, 5 kohta) sekä energiaverkkojen yhteenliittämistä käsittelevä uusi d kohta.
- r) Unionin ulkoista toimintaa koskevan osan alkuun lisätään artikla, jossa todetaan, että unionin toiminta kansainvälisellä tasolla perustuu SEU:n V osaston 1 luvussa annettujen, unionin ulkoista toimintaa koskevien yleisten määräysten mukaisiin periaatteisiin ja tavoitteisiin ja sitä toteutetaan kyseisten määräysten mukaisesti.
- s) Kansainvälisten sopimusten tekemistä koskevaan artiklaan lisätään, että unionin liittymistä Euroopan ihmisoikeussopimukseen koskevan sopimuksen tekee neuvosto ja että päätös edellyttää yksimielisyyttä ja jäsenvaltiot ratifioivat sopimuksen.
- t) 229 A artiklaa (yhteisön tuomioistuimen toimivallan laajentaminen koskemaan yhteisön teollisoikeudellista suojaa koskevia riitoja) ei muuteta.
- u) 249 artiklassa (EU:n säädösten määritelmät: asetus, direktiivi ja päätös), uudessa 1 jaksossa, joka koskee säädöksiä, päätöksen määritelmä muutetaan vuoden 2004 HVK:ssa hyväksytyyn määritelmän mukaiseksi.
- v) Koska nimityksistä "laki" ja "puitelaki" luovutaan, vuoden 2004 HVK:ssa sovittuja uudistuksia mukautetaan mutta samalla säilytetään ero lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävien säädösten ja muiden säädösten välillä ja tästä aiheutuvat seuraukset. Näin ollen 249 artiklan jälkeen lisätään kolme artiklaa lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävistä säädöksistä, säädösvallan siirron nojalla annettavista säädöksistä ja täytäntöönpanosäädöksistä. Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävistä säädöksistä koskevassa artiklassa todetaan, että säädökset (asetukset, direktiivit tai päätökset), jotka hyväksytään (tavanomaisella tai erityisellä) lainsäädäntömenettelyllä, ovat lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävistä säädöksistä. Vuoden 2004 HVK:ssa sovittujen, säädösvallan siirron nojalla annettavista säädöksistä ja täytäntöönpanosäädöksistä koskevien artiklojen terminologiaa muutetaan vastaavasti.
- w) 308 artiklaan (joustolauseke), jota muutettiin vuoden 2004 HVK:ssa, lisätään kohta, jossa todetaan, että tätä artiklaa ei voida käyttää perustana YUTP:n tavoitteiden saavuttamiseksi ja että kaikkien tämän artiklan nojalla hyväksyttävien säädösten on noudatettava artiklassa [III-308 artikla, toinen alakohta] asetettuja rajoja.¹³

¹³ HVK sopii myös kahdesta tähän artiklaan liittyvästä julistuksesta:

- 1) "Konferenssi toteaa, että 308 artiklassa olevalla viittauksella unionin tavoitteisiin tarkoitetaan [I-3(2) ja (3)] artiklassa sekä [I-3(4)] artiklassa esitettyjä tavoitteita sopimuksen III osassa olevassa V osastossa tarkoitettun ulkoisen toiminnan osalta. On siis poissuljettu, että 308 artiklaan perustuva toiminta voisi noudattaa ainoastaan [I-3(1)] artiklassa esitettyjä tavoitteita. Tässä yhteydessä konferenssi panee merkille, että [I-40(6)] artiklan mukaisesti yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla ei voida antaa lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävistä säädöksistä."
- 2) "Konferenssi korostaa, että Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti 308 artiklan perusteella, joka on rajoitetun erityistoimivallan periaatteelle perustuvan institutionaalisen järjestelmän oleellinen osa, unionin valtuuksia ei voida laajentaa ulottumaan sopimuksen kaikista määräyksistä ja erityisesti unionin tehtäviä ja toimintaa säätelevistä määräyksistä ilmenevän yleisen alan ulkopuolelle. 308 artiklan perusteella ei missään tapauksessa voida hyväksyä määräyksiä, joiden vaikutuksena olisi sopimusten muuttaminen noudattamatta menettelyä, josta niissä määrätään tätä tarkoitusta varten."

- x) 308 artiklan jälkeen lisätään artikla, jossa todetaan, että ne oikeusperustat, jotka eivät kuuluneet yksinkertaistetun tarkistusmenettelyn piiriin vuoden 2004 HVK:ssa hyväksytyissä teksteissä, eivät kuulu kyseisen tarkistusmenettelyn piiriin.

20. Lisäksi useita vuoden 2004 HVK:ssa sovittuja määräyksiä sijoitetaan *sopimukseen unionin toiminnasta* (ks. luettelo liitteessä 2 olevassa B osassa).

IV PÖYTÄKIRJAT JA EURATOM-SOPIMUS

21. Vuoden 2004 HVK:ssa hyväksytyt uudet pöytäkirjat¹⁴ liitetään nykyisiin sopimuksiin (pöytäkirja kansallisten parlamenttien asemasta Euroopan unionissa, pöytäkirja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta, pöytäkirja euroryhmästä, pöytäkirja pysyvästä rakenteellisesta yhteistyöstä puolustuksen alalla, pöytäkirja unionin liittymisestä Euroopan ihmisoikeussopimukseen).

22. *Uuteen sopimukseen* liitettävällä pöytäkirjalla muutetaan nykyisiä pöytäkirjoja, kuten vuoden 2004 HVK:ssa sovittiin (niistä 10 pöytäkirjaa poistetaan).

23. *Uuteen sopimukseen* liitettävässä pöytäkirjassa tehdään tarvittavat tekniset mukautukset *Euratom-sopimukseen*, kuten vuoden 2004 HVK:ssa sovittiin.

V JULISTUKSET

24. Niiden julistusten lisäksi, joihin tässä toimeksiannossa viitataan, vuoden 2004 HVK:ssa hyväksytyt julistukset siirretään nykyiselle HVK:lle siltä osin kuin ne koskevat määräyksiä tai pöytäkirjoja, joita käsitellään tässä HVK:ssa.

¹⁴ Jotkin näistä pöytäkirjoista eivät ole tarpeellisia siksi, että nykyisiä sopimuksia ei kumota, eikä niitä sen vuoksi luetteloida. Kaikki nykyiset sopimukset, liittymisasiakirjat mukaan luettuina, pysyvät voimassa.

Muutokset EU-sopimukseen

Liite 1

I osasto – Yhteiset määräykset

Tämän liitteen tarkoituksena on selventää tarvittaessa täsmällistä säädöstekstiä

1) Seuraavan toisen kappaleen lisääminen SEU:n johdanto-osaan^{*15}:

"HAKEVAT INNOITUKSENSA Euroopan kulttuurisesta, uskonnollisesta ja humanistisesta perinteestä, josta kehittyneitä yleismaailmallisia arvoja ovat ihmisen loukkaamattomat ja luovuttamattomat oikeudet sekä vapaus, kansanvalta, tasa-arvo ja oikeusvaltioperiaate,"

2) Seuraavien virkkeiden lisääminen 1 artiklaan:

Ensimmäisen kohdan loppuun: "..., jolle jäsenvaltiot antavat toimivaltaa yhteisten tavoitteidensa saavuttamiseksi."

Viimeisen kohdan tilalle: "Unioni perustuu tähän sopimukseen ja sopimukseen Euroopan unionin toiminnasta. Se korvaa Euroopan yhteisön, jonka seuraaja se on."

2 a) Lisätään unionin arvoja koskeva 2 artikla.*

3) Unionin tavoitteita koskevan 2 artiklan numerointi 3 artiklaksi ja sen korvaaminen seuraavalla tekstillä:¹⁶

"1. Unionin päämääränä on edistää rauhaa, omia arvojaan ja kansojensa hyvinvointia.

2. Unioni tarjoaa kansalaisilleen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen, jolla ei ole sisärajoja ja jossa henkilöiden vapaa liikkuvuus taataan toteuttamalla samalla ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia, turvapaikkaa, maahanmuuttoa sekä rikollisuuden ehkäisyä ja torjuntaa koskevat aiheelliset toimenpiteet.

3. Unioni toteuttaa sisämarkkinat. Se pyrkii Euroopan kestävään kehitykseen, jonka perustana ovat tasapainoinen taluskasvu ja hintavakaus, täystyöllisyys ja sosiaalista edistystä tavoitteleva erittäin kilpailukykyinen sosiaalinen markkinatalous sekä korkeatasoinen ympäristönsuojelu ja ympäristön laadun parantaminen. Se edistää tieteellistä ja teknistä kehitystä.

Unioni torjuu sosiaalista syrjäytymistä ja syrjintää sekä edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta ja sosiaalista suojelua, naisten ja miesten tasa-arvoa, sukupolvien välistä yhteisvastuuta ja lapsen oikeuksien suojelua.

Unioni edistää taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta sekä jäsenvaltioiden välistä yhteisvastuuta.

Unioni kunnioittaa kulttuuriensa ja kieltensä rikkautta ja monimuotoisuutta sekä huolehtii Euroopan kulttuuriperinnön vaalimisesta ja kehittämisestä.

3 a. Unioni perustaa talous- ja rahaliiton, jonka valuutta on euro.

4. Unioni vaalii ja puolustaa arvojaan ja etujaan kansainvälisissä suhteissaan ja edistää osaltaan kansalaistensa suojelua. Se edistää osaltaan rauhaa, turvallisuutta, maapallon kestävä kehitystä, kansojen välistä yhteisvastuuta ja keskinäistä kunnioitusta, vapaata ja oikeudenmukaista kauppaa, köyhyyden poistamista ja ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien suojelua, sekä kansainvälisen oikeuden tarkkaa noudattamista ja kehittämistä, etenkin Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden kunnioittamista.

5. Unioni pyrkii tavoitteisiinsa asianmukaisin keinoin unionille perussopimuksissa annetun toimivallan mukaisesti."

¹⁵ Tässä liitteessä tähti (*) merkitsee, että uusi lisättävä teksti on se, josta sovittiin vuoden 2004 HVK:ssa.

¹⁶ Perussopimuksiin liitetään seuraava pöytäkirja:

"Pöytäkirja sisämarkkinoista ja kilpailusta

Korkeat sopimuspuolet, jotka katsovat, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan mukaisesti sisämarkkinoihin kuuluu järjestelmä, jolla taataan, ettei kilpailu vääristy, ovat sopineet, että

unioni ryhtyy tarvittaessa toimiin perussopimusten määräysten nojalla, mukaan luettuna unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 308 artiklan nojalla."

- 4) 3 artiklan korvaaminen unionin ja jäsenvaltioiden välisiä suhteita koskevalla 4 artiklalla*, jonka alkuun lisätään seuraava teksti ja jonka 1 kohdan jälkeen lisätään virke, joka numeroidaan 2 kohdaksi:

"1. [I-11] artiklan mukaisesti toimivalta, jota perussopimuksissa ei ole annettu unionille, kuuluu jäsenvaltioille.

2. Unioni kunnioittaa jäsenvaltioiden tasa-arvoa perussopimuksia sovellettaessa sekä niiden kansallista identiteettiä, joka on olennainen osa niiden poliittisia ja valtiosäännön rakenteita, myös alueellisen ja paikallisen itsehallinnon osalta. Se kunnioittaa keskeisiä valtion tehtäviä, erityisesti niitä, joiden tavoitteena on valtion alueellisen koskemattomuuden turvaaminen, yleisen järjestyksen ylläpitäminen sekä kansallisen turvallisuuden takaaminen. Erityisesti kansallinen turvallisuus säilyy yksinomaan kunkin jäsenvaltion vastuulla.

(nykyinen 2 kohta numeroidaan uudelleen 3 kohdaksi)".

- 5) Perusoikeuksia koskevan 6 artiklan korvaaminen seuraavasti:¹⁷⁻¹⁸⁻¹⁹⁻²⁰

"1. Unioni tunnustaa oikeudet, vapaudet ja periaatteet, jotka esitetään 7 päivänä joulukuuta 2000 hyväksytyssä ja [... 2007]²¹ mukautetussa perusoikeuskirjassa, jolla on sama oikeudellinen arvo kuin perussopimuksilla.

¹⁷ HVK hyväksyy seuraavan julistuksen: "Konferenssi julistaa seuraavaa:

1. Perusoikeuskirjassa, joka on oikeudellisesti sitova, vahvistetaan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa taatut jäsenvaltioiden yhteisestä valtiosääntöperinteestä johtuvat perusoikeudet.

2. Tällä perusoikeuskirjalla ei laajenneta unionin oikeuden soveltamisalaa aloihin, joilla unionilla ei ole toimivaltaa, eikä anneta sille uutta toimivaltaa tai uusia tehtäviä, eikä muuteta perussopimuksissa määriteltyjä unionin toimivaltaa ja tehtäviä.

Kaksi valtuuskuntaa varasi itselleen oikeuden harkita, liittyvätkö ne tähän pöytäkirjaan.

¹⁸ Puolan yksipuolinen lausuma:

Perusoikeuskirja ei vaikuta millään tavoin jäsenvaltioiden oikeuteen antaa lainsäädäntöä julkisen moraalien, perheoikeuden taikka ihmisarvon suojaamisen ja henkilöiden fyysisen ja moraalisen koskemattomuuden kunnioittamisen alalla."

¹⁹ Perussopimukseen liitetään seuraava pöytäkirja:

"Korkeat sopimuspuolet,

joita katsovat seuraavaa:

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen [xx] artiklassa unioni tunnustaa perusoikeuskirjassa esitetyt oikeudet, vapaudet ja periaatteet.

Perusoikeuskirjaa on sovellettava täysin edellä mainitun [xxx] artiklan ja itse perusoikeuskirjan VII osaston mukaisesti.

Edellä mainitun [xx] artiklan mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuinten on sovellettava ja tulkittava perusoikeuskirjaa täysin mainitussa artiklassa tarkoitettujen selitysten mukaisesti.

Perusoikeuskirja sisältää sekä oikeuksia että periaatteita.

Perusoikeuskirja sisältää sekä siviili- ja poliittisluonteisia määräyksiä että taloudellis- ja sosiaalislunonteisia määräyksiä.

Perusoikeuskirjassa vahvistetaan unionissa tunnustetut oikeudet, vapaudet ja periaatteet ja tuodaan nuo oikeudet paremmin näkyviin, mutta siinä ei määritellä uusia oikeuksia tai periaatteita,

palauttavat mieleen Yhdistyneen kuningaskunnan velvoitteet, jotka johtuvat Euroopan unionista tehdystä sopimuksesta,

Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksesta ja unionin oikeudesta yleensä,

panevat merkille Yhdistyneen kuningaskunnan toiveen, että perusoikeuskirjan soveltamisen tiettyjä näkökohtia selkeytettäisiin,

haluavat tämän vuoksi selkeyttää perusoikeuskirjan soveltamista Yhdistyneen kuningaskunnan lakien ja hallinnollisten toimenpiteiden osalta sekä sen kuulumista tuomioistuinten toimivaltaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa,

vahvistavat, että tässä pöytäkirjassa olevat viittaukset tiettyjen perusoikeuskirjan määräysten soveltamiseen eivät vaikuta

millään tavoin perusoikeuskirjan muiden määräysten soveltamiseen,

vahvistavat, että tämä pöytäkirja ei vaikuta perusoikeuskirjan soveltamiseen muihin jäsenvaltioihin,

vahvistavat, että tämä pöytäkirja ei vaikuta Yhdistyneen kuningaskunnan muihin velvoitteisiin, jotka johtuvat Euroopan

unionista tehdystä sopimuksesta, Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksesta ja unionin oikeudesta yleensä,

ovat hyväksyneet seuraavat määräykset, jotka liitetään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen:

1 artikla

1. Perusoikeuskirjalla ei laajenneta yhteisöjen tuomioistuimen eikä minkään Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimen toimivaltaa niin, että se voisi todeta, että Yhdistyneen kuningaskunnan lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset eivät vastaa perusoikeuksia, vapauksia ja periaatteita, jotka perusoikeuskirjassa vahvistetaan.

2. Erityisesti ja selvyyden vuoksi mikään perusoikeuskirjan [IV osastossa] ei luo Yhdistyneeseen kuningaskuntaan

sovellettavia tuomioistuinten toimivaltaan kuuluvia oikeuksia, paitsi siltä osin kuin Yhdistynyt kuningaskunta on säätänyt tällaisista oikeuksista kansallisessa lainsäädännössään.

2 artikla

Jos perusoikeuskirjassa viitataan kansallisiin lainsäädäntöihin ja käytäntöihin, sitä sovelletaan Yhdistyneessä

kuningaskunnassa vain siinä määrin kuin sen sisältämät oikeudet tai periaatteet on tunnustettu Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä tai käytännöissä."

²⁰ Kaksi valtuuskuntaa varasi itselleen oikeuden liittyä tähän pöytäkirjaan.

²¹ Vuoden 2004 HVK:ssa hyväksytty perusoikeuskirjan toisinto, jonka kolme toimielintä antavat uudelleen vuonna [2007]. Se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Perusoikeuskirjan määräykset eivät millään tavoin laajenna unionin perussopimuksissa määriteltyä toimivaltaa.

Perusoikeuskirjassa esitettyjä oikeuksia, vapauksia ja periaatteita on tulkittava perusoikeuskirjan tulkintaa ja soveltamista koskevien perusoikeuskirjan VII osaston yleisten määräysten mukaisesti ja ottaen asianmukaisesti huomioon perusoikeuskirjassa mainitut selitykset, joissa esitetään kyseisten määräysten lähteet."

2. Unioni liittyy ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn yleissopimukseen. Liittyminen ei vaikuta perussopimuksissa määriteltyyn unionin toimivaltaan.

3. Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa taatut ja jäsenvaltioiden yhteisestä valtiosääntöperinteestä johtuvat perusoikeudet ovat yleisinä periaatteina osa unionin oikeutta.

6) *Unionia ja sen lähiympäristöä koskevan 7 a artiklan* lisääminen.**

II osasto – Määräykset demokratian periaatteista

7) *Seuraavan uuden, kansallisten parlamenttien asemaa unionissa koskevan artiklan lisääminen:*

"Kansalliset parlamentit edistävät osaltaan aktiivisesti unionin moitteetonta toimintaa seuraavasti:

- a) ne saavat tietoja unionin toimielimiltä ja niille toimitetaan esitykset eurooppasäädöksiksi kansallisten parlamenttien asemasta Euroopan unionissa tehdyn pöytäkirjan mukaisesti;
- b) ne huolehtivat siitä, että toissijaisuusperiaatetta noudatetaan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta tehdyssä pöytäkirjassa määrättyjen menettelyjen mukaisesti;
- c) ne osallistuvat vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta unionin tämän alan politiikkojen täytäntöönpanoa koskeviin arviointimenettelyihin [III-260] artiklan mukaisesti ja osallistuvat Europolin poliittiseen valvontaan ja Eurojustin toiminnan arviointiin [III-276 ja III-273] artiklan mukaisesti;
- d) ne osallistuvat perussopimusten tarkistusmenettelyyn [IV-443 ja IV-444] artiklan mukaisesti;
- e) niille ilmoitetaan unioniin liittymistä koskevista hakemuksista [49] artiklan mukaisesti;
- f) ne osallistuvat kansallisten parlamenttien ja Euroopan parlamentin väliseen yhteistyöhön kansallisten parlamenttien asemasta Euroopan unionissa tehdyn pöytäkirjan mukaisesti."

V osasto – Yleiset määräykset unionin ulkoisesta toiminnasta ja erityismääräykset yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta

8) *Seuraavan 1 kohdan lisääminen 11 artiklaan (nykyinen 1 kohdan teksti poistettu)²²:*

1. Unionin toimivalta yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla käsittää kaikki ulkopoliitiikan alat ja kaikki unionin turvallisuuteen liittyvät kysymykset, muun muassa asteittain määriteltävän yhteisen puolustuspolitiikan, joka voi johtaa yhteiseen puolustukseen.

²² HVK sopii seuraavasta julistuksesta: "[11 artiklan 1 kohdassa] tarkoitettujen erityismenettelyjen lisäksi konferenssi korostaa, että yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat määräykset, mukaan lukien unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa ja ulkosuhdehallintoa koskevat määräykset, eivät vaikuta kunkin jäsenvaltion nykyisiin oikeusperustoihin, vastuuseen ja toimivaltaan, jotka liittyvät sen ulkopoliitiikan muotoiluun ja harjoittamiseen, sen kansalliseen ulkosuhdehallintoon, suhteisiin kolmansiin maihin sekä jäsenyyteen kansainvälisiin järjestöihin, mukaan lukien jäsenvaltion jäsenyys YK:n turvallisuusneuvostossa.
Konferenssi toteaa myös, että yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevilla määräyksillä ei anneta komissiolle uutta toimivaltaa tehdä aloitteita päätöksiksi tai kasvateta Euroopan parlamentin asemaa.
Konferenssi muistuttaa myös, että yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa koskevat määräykset eivät vaikuta jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen."

Yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan sovelletaan erityismenettelyjä. Eurooppa-neuvosto ja neuvosto määrittelevät ja toteuttavat sen yksimielisesti, jollei perussopimuksissa toisin määrätä. Lainsäätämisyksityksessä hyväksyttäviä säädöksiä ei voida antaa. Unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja ja jäsenvaltiot panevat yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan täytäntöön perussopimusten mukaisesti. Perussopimuksissa määritellään Euroopan parlamentin ja komission erityisasema tällä alalla. Euroopan unionin tuomioistuimella ei ole näitä määräyksiä koskevaa toimivaltaa, lukuun ottamatta sen toimivaltaa valvoa [III-308] artiklan noudattamista ja tutkia eräiden [III-376 artiklan toisessa alakohdassa] tarkoitettujen päätösten laillisuus."

VI osasto - Loppumääräykset

9) *49 artiklan ensimmäiseen alakohtaan lisätään uusi viimeinen virke; toinen alakohta säilyy ennallaan:*

"49 artikla

Unionin liittymistä koskevat vaatimukset ja menettely

Jokainen Euroopan valtio, joka noudattaa 2 artiklassa tarkoitettuja periaatteita ja sitoutuu edistämään niitä, voi hakea unionin jäsenyyttä. Hakemuksesta on ilmoitettava Euroopan parlamentille ja kansallisille parlamenteille. Hakijavaltion on osoitettava hakemuksensa neuvostolle, joka tekee ratkaisunsa yksimielisesti kuultuaan komissiota ja saatuaan Euroopan parlamentin kaikkien jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä antaman puoltavan lausunnon. Eurooppa-neuvoston sopimat unioniin liittymistä koskevat vaatimukset otetaan huomioon."

Muutokset EY-sopimukseen

Liite 2*²³

A. Muutokset verrattuina vuoden 2004 HVK:ssa sovittuihin tuloksiin

Tämän liitteen tarkoituksena on selventää tarvittaessa täsmällistä säädöstekstiä (A) ja selventää eräiden määräysten paikkaa (B)

1) *Sisällytetään 42 artiklaan vuoden 2004 HVK:ssa sovitut muutokset ja lisätään artiklan loppuun seuraava kohta:*

"Jos neuvoston jäsen ilmoittaa, että esitys ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuksi lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi vaikuttaisi sen sosiaaliturvajärjestelmän tärkeisiin näkökohtiin, sen soveltamisala, kustannukset tai rahoitusrakenne mukaan luettuina, taikka vaikuttaisi järjestelmän rahoituksen tasapainoon, se voi pyytää asian saattamista Eurooppa-neuvoston käsiteltäväksi. Tässä tapauksessa tavanomaisen lainsäätämisyjärjestyksen mukainen menettely keskeytetään. Asiaa käsiteltyään Eurooppa-neuvosto neljän kuukauden kuluessa menettelyn keskeyttämisestä joko

- a) palauttaa esityksen neuvostolle, mikä lopettaa tavanomaisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisen menettelyn keskeyttämisen, tai
- b) ei toteuta toimenpiteitä tai pyytää komissiota tekemään uuden ehdotuksen; tässä tapauksessa katsotaan, ettei alun perin ehdotettua säädöstä ole annettu."

2) *Korvataan IV luku vuoden 2004 HKV:ssa sovitun mukaisesti vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta käsittelevän uuden osaston määräyksillä(*); tämä osasto sisältää 1 luvun (yleiset määräykset), 2 luvun (rajavalvonta-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka), 3 luvun (oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeuden alalla), 4 luvun (oikeudellinen yhteistyö rikosoikeuden alalla) ja 5 luvun (poliisiyhteistyö).*

a) *Lisätään 1 jakson (yleiset määräykset) [III-262 artiklaan] uusi alakohta seuraavasti:*

"Jäsenvaltiot voivat vapaasti organisoida keskenään ja omalla vastuullaan tarkoituksenmukaiseksi katsomiaan yhteistyön ja yhteensovittamisen muotoja kansallisesta turvallisuudesta vastaavien hallintonsa toimivaltaisten yksiköiden kesken."

b) *Korvataan 3 jakson [III-269 artiklan] 3 kohta seuraavasti:*

3. Neuvosto säätää 2 kohdasta poiketen erityisellä lainsäädäntömenettelyllä perheoikeudellisista toimenpiteistä, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Neuvosto voi komission ehdotuksesta tehdä päätöksen, jolla määritetään ne perheoikeudelliset seikat, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia ja joista voidaan antaa säädöksiä tavanomaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Toisessa alakohdassa tarkoitettu ehdotus annetaan tiedoksi kansallisille parlamenteille. Jos kansallinen parlamentti kuuden kuukauden kuluessa tiedoksiantamisesta ilmoittaa vastustavansa ehdotusta, toisessa alakohdassa tarkoitettua päätöstä ei tehdä. Jos ehdotusta ei vastusteta, neuvosto voi tehdä päätöksen."

²³ Tässä liitteessä tähti (*) merkitsee, että uusi lisättävä teksti on se, josta sovittiin vuoden 2004 HVK:ssa.

- c) Korvataan 4 luvussa (oikeudellinen yhteistyö rikosoikeuden alalla) [III-270 artiklan] ja [III-271 artiklan] 3 ja 4 kohta seuraavalla tekstillä:

"3. Jos neuvoston jäsen katsoo, että esitys [III-270 artiklan 2 kohdassa] [III-271 artiklan 1 tai 2 kohdassa] tarkoitettuksi direktiiviksi vaikuttaisi jäsenen rikosoikeusjärjestelmän perusteisiin, se voi pyytää direktiiviesityksen saattamista Eurooppa-neuvoston käsiteltäväksi. Tässä tapauksessa tavanomaisen lainsäätämisyjärjestyksen mukainen menettely keskeytetään. Asiaa käsiteltyään, jos on saatu aikaan konsensus, Eurooppa-neuvosto neljän kuukauden kuluessa keskeyttämisestä palauttaa esityksen neuvostolle, mikä lopettaa tavanomaisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisen menettelyn keskeyttämisen.

Samana määräjän kuluessa, jos asiasta ei päästä yhteisymmärrykseen ja jos vähintään yksi kolmasosa jäsenvaltioista haluaa aloittaa tiiviimmän yhteistyön kyseisen direktiiviesityksen pohjalta, ne ilmoittavat asiasta Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle. Tällöin lupa aloittaa [I-44 artiklan 2 kohdassa ja III-419 artiklan 1 kohdassa] tarkoitettu tiiviimpi yhteistyö katsotaan annetuksi ja määräyksiä tiiviimmästä yhteistyöstä sovelletaan."

- d) Lisätään 4 luvussa (oikeudellinen yhteistyö rikosoikeuden alalla) olevan [III-274 artiklan] 1 kohdan ja 5 luvussa (poliisiyhteistyö) olevan [III-275 artiklan] 3 kohdan loppuun seuraavat uudet alakohdat:

"Jos neuvosto ei pääse asiasta yksimielisyyteen, voi ryhmä, johon kuuluu vähintään yksi kolmasosa jäsenvaltioista, pyytää [asetusta/toimenpiteitä koskevan] esityksen saattamista Eurooppa-neuvoston käsiteltäväksi. Tässä tapauksessa menettely neuvostossa keskeytetään. Asiaa käsiteltyään, jos on saatu aikaan konsensus, Eurooppa-neuvosto neljän kuukauden kuluessa menettelyn keskeyttämisestä palauttaa esityksen neuvostolle hyväksyttäväksi.

Samana määräjän kuluessa, jos asiasta ei päästä yhteisymmärrykseen ja jos vähintään yksi kolmasosa jäsenvaltioista haluaa aloittaa tiiviimmän yhteistyön kyseisen [asetusta/toimenpidettä koskevan] esityksen pohjalta, ne ilmoittavat asiasta Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle. Tällöin lupa aloittaa [I-44 artiklan 2 kohdassa ja III-419 artiklan 1 kohdassa] tarkoitettu tiiviimpi yhteistyö katsotaan annetuksi ja määräyksiä tiiviimmästä yhteistyöstä sovelletaan."

[vain III-275 artiklan 3 kohtaan: "Toisessa ja kolmannessa alakohdassa määrättyä erityismenettelyä ei sovelleta säädöksiin, joilla kehitetään Schengenin säännöstöä.".]

- 3) Korvataan 100 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Neuvosto voi komission ehdotuksesta päättää jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun hengessä taloudellisen tilanteen kannalta aiheellisista toimenpiteistä erityisesti, jos ilmenee suuria vaikeuksia tiettyjen tuotteiden saatavuudessa, ennen kaikkea energia-alalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta muiden tässä sopimuksessa määrättyjen menettelyjen soveltamista."

- 4) Lisätään XIX osastoon (ympäristö) vuoden 2004 HVK:ssa sovitut muutokset ja korvataan 174 artiklan viimeinen luettelukohta seuraavasti:

"– sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin, ja erityisesti ilmastonmuutoksen torjuminen."

- 5) Korvataan vuoden 2004 HVK:ssa sovitun mukaisesti uuden energiaa käsittelevän osaston [III-256 artiklan] 1 kohdan johdantolause seuraavasti:

"1. Sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan yhteydessä sekä ympäristön säilyttämistä ja sen tilan parantamista koskevan vaatimuksen huomioon ottaen unionin energiapolitiikalla pyritään jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun hengessä: (...)".

B. Selvennykset eräiden määräysten paikkaan*

- 6) *Kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asema (yleisesti sovellettavia määräyksiä koskevan II osaston loppu);*
- 7) *Unionin kansalaisuus (toiseen osaan);*
- 8) *Kansalaisaloitteen tekemiseksi [I-47(4) artikla] tarvittavien järjestelyjen hyväksymistä koskeva oikeusperusta (27 artiklan alku);*
- 9) *Unionin toimielinten, elinten ja laitosten toiminnan avoimuus (255 artikla, siirretty toiseen osaan);*
- 10) *Työmarkkinaosapuolet ja sosiaalinen vuoropuhelu (sosiaalipolitiikan luvun alkuun);*
- 11) *Yhteisvastuulauseke (uuteen VII osastoon ulkoisen toiminnan osaan);*
- 12) *Euroopan oikeusasiamies (195 artiklaan);*
- 13) *Määräys, jonka mukaan neuvoston määräenemmistöpäätöksentekoa koskevia sääntöjä sovelletaan myös Eurooppa-neuvostoon ([I-25(3) artikla] uuteen Eurooppa-neuvostoa käsittelevään 1 b jaksoon);*
- 14) *Oikeusperustat seuraaville: neuvoston kokoonpanoja koskevan luettelon vahvistaminen [I-24(4) artikla], päätös näiden kokoonpanojen puheenjohtajuudesta [I-24(7) artikla] ja 205 artiklan 2 kohdan korvaaminen määräenemmistösäännöllä, jota sovelletaan kun neuvosto ei tee ratkaisuaan komission ehdotuksesta [I-25(2) artikla] (neuvostoa koskevaan 2 jaksoon);*
- 15) *Oikeusperusta komission kokoonpanoa koskevan vuorottelujärjestelmän vahvistamiselle [I-26(6)(a) ja (b) artikla] (komissiota koskevaan 3 jaksoon);*
- 16) *Euroopan keskuspankki (viidennen osan 4 a jaksoon);*
- 17) *Tilintarkastustuomioistuimien (viidennen osan 5 jaksoon);*
- 18) *Unionin neuvoa-antavat elimet (viidennen osan 3 ja 4 lukuun);*
- 19) *Erityinen II osasto varainhoitoa koskeville määräyksille (luvut koskevat unionin omia varoja, monivuotista rahoituskehystä, unionin vuotuista talousarviota, talousarvion toteuttamista ja vastuuvapauden myöntämistä, yhteisiä määräyksiä ja petostentorjuntaa);*
- 20) *III osasto ja määräykset tiiviimmästä yhteistyöstä, mukaan lukien SEU:n 27a - 27e artiklan ja 40 - 40b artiklan sekä äänestysmenettelyä koskevien määräysten siirto [I-44(3) artikla];*
- 21) *309 artiklan muuttaminen sekä äänestysmenettely, kun on kyseessä tiettyjen unionin jäsenyydestä johtuvien oikeuksien pidättäminen [I-59(5) ja (6) artikla];*
- 22) *Lisätään yleisiin ja loppumääräyksiin alueellista soveltamisalaa koskevat määräykset [IV-440(2-7) artikla].*